

станом на 2 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>

3. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>

4. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII : станом на 19 жовт. 2023 р.

5. Рєзнїк О. Роль Служби Безпеки України як правоохоронного органу в захистї фїнансової системи держави. *Нацїональний юридичний журнал: теорїя і практика*. 2016. № 2. С. 77–79.

Дар'я Лавренко

старший викладач кафедри

теорїї держави та права

Днїпровського державного

унїверситету внутрїшнїх справ

ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Юридична технїка є невід'ємною складовою нормотворчої та правозастосовної дїяльності, що забезпечує логїчність, точність і зрозумїлїсть правових актїв. Вона охоплює сукупність прийомів, методів і засобів, спрямованих на формулювання, систематизацію, інтерпретацію та реалїзацію правових норм. Від рївня юридичної технїки залежить ефективність правового регулювання, його передбачуваність, доступність і вїдповїдність потребам суспїльства. Неякісне законодавче регулювання, правовї колїзїї, нечїткїсть правових норм і надмірна казуїстичність призводять до правової невизначеностї, що ускладнює правозастосовну дїяльність і може порушувати принципи верховенства права.

Доктринальні аспекти юридичної технїки дослїджують її сутність, принципи, методи та правила формулювання правових норм, їх систематизацію, тлумачення і впровадження. Увага до цїєї теми зумовлена необхідністю вдосконалення законодавчого процесу, пїдвищення якостї нормотворчої дїяльності та змїцнення правопорядку. Особливе значення юридична технїка набуває в умовах правових реформ, коли необхідно забезпечити системність, узгодженість і прогнозованість правового регулювання. Крім того, сучасна правова доктрина висуває новї вимоги до юридичної технїки в контекстї цифровїзацїї, впровадження електронного врядування та розробки правових норм, що регулюють новїтнї сфери суспїльних вїдносин. Це вимагає від науковцїв, законодавцїв і правозастосовцїв ґрунтового аналізу інструментів та прийомів юридичної технїки з метою їхнього ефективного використання в сучасному правовому середовищі.

Юридична доктрина України – це системне уявлення про комплекс перетворення політичної та правової систем України на науковій основі; той проєкт, який поєднує різні ідеї перетворень «під прапором» національної ідеї України. Так, універсальною національною ідеєю є розбудова незалежних, демократичних, суверенних правових держав, в ході еволюції кожної держави така ідея стає особливою, національною та специфічною [1]. Також варто зауважити, що лише та частина наукових положень набуває ознак доктринальності, яка отримує загальне визнання юридичної спільноти, що є підставою для легітимації доктрини в суспільній свідомості, можливого офіційного визнання державою (наприклад, шляхом включення того чи іншого доктринального положення в текст закону), сприйняття її юридичною практикою [2]. Доктринальна техніка є найбільш оптимальною формою концептуалізації юридичної техніки. Юридична техніка є комплексом методів, прийомів і засобів, що використовуються для розробки, систематизації, тлумачення та реалізації правових норм. Вона є ключовим елементом ефективного правового регулювання, оскільки забезпечує логічність, точність і зрозумілість нормативно-правових актів, судових рішень та інших правових документів. Доктринальні аспекти юридичної техніки включають аналіз її структури, принципів, методів та значення для правотворчого і правозастосовного процесів.

До основних складових юридичної техніки належать нормативно-правова, законотворча та правозастосовна техніка. Нормативно-правова техніка охоплює прийоми та правила формулювання юридичних норм, їх систематизацію, кодифікацію та уніфікацію. Законотворча техніка передбачає сукупність методів і процедур, що застосовуються в процесі розробки законодавчих актів, зокрема юридичне прогнозування, логічний аналіз, вибір оптимальної форми викладу правових приписів. Правозастосовна техніка включає методи тлумачення норм, підготовки судових рішень і правових актів індивідуальної дії, а також застосування правових презумпцій і фікцій. Серед ключових принципів юридичної техніки виділяють принцип юридичної визначеності, який передбачає чіткість і недвозначність формулювань правових норм, їхню внутрішню узгодженість та передбачуваність наслідків правозастосування [3]. Принцип системності вимагає узгодженості нових правових норм із чинним законодавством та забезпечення єдності правової системи. Принцип раціональності передбачає використання найбільш ефективних способів викладення правових норм, мінімізацію зайвих правових конструкцій та уникнення юридичних колізій.

Юридична техніка також має важливе значення у процесі систематизації законодавства, яка включає інкорпорацію, кодифікацію та консолідацію нормативно-правових актів. Завдяки цим методам забезпечується впорядкованість правового матеріалу, усуваються застарілі та суперечливі норми, що сприяє підвищенню ефективності правозастосування. Сучасні тенденції розвитку юридичної техніки зумовлені цифровізацією

правотворчого процесу, впровадженням автоматизованих систем правового аналізу та розширенням використання штучного інтелекту в сфері правозастосування [4]. Ці зміни вимагають адаптації традиційних прийомів юридичної техніки до нових технологічних умов, зокрема розробки алгоритмів юридичного моделювання, стандартизації електронного документообігу та впровадження сучасних методів правової експертизи.

Отже, юридична техніка є ключовим інструментом забезпечення ефективного правового регулювання, оскільки від її рівня залежить якість нормативно-правових актів, узгодженість правової системи та передбачуваність правозастосовної діяльності. Доктринальні аспекти юридичної техніки охоплюють її сутність, принципи, методи та механізми реалізації, що дозволяє аналізувати її роль у формуванні, тлумаченні та застосуванні правових норм. Дотримання принципів юридичної техніки, зокрема юридичної визначеності, системності та раціональності, сприяє створенню якісного законодавства, мінімізує правові колізії та забезпечує належний рівень захисту прав і свобод людини. Водночас сучасні виклики, такі як цифровізація правотворчості та автоматизація правозастосування, вимагають адаптації традиційних методів юридичної техніки до нових умов, включаючи розробку алгоритмічних правових рішень і впровадження технологій штучного інтелекту. Юридична техніка залишається важливим напрямом правової науки і практики, що потребує подальшого наукового осмислення та вдосконалення. Її розвиток сприятиме покращенню якості законодавства, підвищенню ефективності правозастосування та формуванню правової держави на основі принципів верховенства права та правової визначеності.

1. Ющик О. І. Юридична доктрина України: актуальність і науково-методологічні основи. *Право України*. 2021. № 2. С. 13–28.

2. Семеніхін І. В. Правова доктрина: загальнотеоретичний аналіз / Нац. акад. прав. наук. України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування; наук. ред. О. В. Петришин. Харків : Юрайт, 2012. 88 с.

3. Шутак І. Д., Онищук І. І. Юридична техніка : навч. посіб. для вищих навч. закл. Івано-Франківськ : Лабораторія академічних досліджень правового регулювання та юридичної техніки. 2013. 496 с.

4. Лавренко Д. О. Значення юридичної техніки для розвитку суспільства та держави. *Науковий вісник ДДУВС*. 2022. 2022. Спец. вип. № 2. С. 204–209.